

PRIPREMA ZA ŠKOLU – KAKO POMOĆI BUDUĆIM PRVAŠIĆIMA?

Uspješno praćenje nastavnog programa u školi podrazumijeva **uredno razvijene predvještine čitanja, pisanja i računanja.**

KAKO POTICATI RAZVOJ PREDVJEŠTINA ČITANJA, PISANJA I RAČUNANJA?

JEZIČNO IZRAŽAVANJE, RAZUMIJEVANJE, RJEČNIK

- **Čitati djeci priče**, slikovnice, **razgovarati** o sadržaju pročitano, objašnjavati manje poznate riječi, povezivati s djetetovim iskustvom – učiti ga usmeno prepričavati sadržaj priče pomoću pitanja koja prate slijed događaja u priči. Odigrati predstavu na temelju likova u priči. Pri čitanju pokazati djetetu prstom smjer čitanja teksta (s lijeva na desno, od gore prema dolje).
- Poticati da gleda slikovnice, imenuje i opisuje što vidi na slikama.
- **Pjevati ili slušati pjesmice**, čitati brojalice u ritmu i rimi (Eci, peci, pec... i slično).

FONOLOŠKA SVJESNOST, VJEŽBE SLUŠNE PAŽNJE I UOČAVANJA

RIMA

- Prepoznavanje rime - pitati dijete rimuju li se riječi odnosno zvuče li isto pa ponudite parove riječi od kojih se neke rimuju, a neke ne (npr. ptica –kuća –žlica, kruna –kralj –tuna, pruga – vlak – duga, lizaljke – bomboni - baloni ..).
 - Slaganje rime - kaži mi koja se riječ rimuje sa npr. nos-_____, kuća-_____, polica-_____.
- Mogu biti i riječi bez značenja, bitno je da dijete uočava rimu, glasovnu podudarnost.

RASTAVLJANJE REČENICE NA RIJEČI

- Pomažemo djetetu da razlikuje riječi kao zasebne cjeline.

Možemo djetetu reći: idemo izbrojati riječi u rečenici – na primjer rečenicu *Djeca slave rođendan*. rastavimo na riječi ovako – *Djeca* (pauza) *slave* (pauza) *rođendan* (pauza).

Možete lagano lupnuti olovkom u stol, pljesnuti dlanovima ili brojati prstićima svaku riječ u rečenici. Možete reći djetetu da će te za igru govoriti kao roboti.

RASTAVLJANJE RIJEČI NA SLOGOVE I SLAGANJE RIJEČI IZ RASTAVLJENIH SLOGOVA

- Kažete djetetu - sad ćemo riječi rastavljati na slogove, na primjer neboder ima slogove ne-bo-der, tobogan ima slogove to-bo-gan. Sad ti pokušaj rastaviti riječ soba, mačka, krevet, livada, tigar, loptica, vjetrenjača i sl.

Jednosložne riječi kao što su pas, miš, kos i slično, dajte za vježbu na kraju kad ste već uvježbali rastavljanje na slogove.

Kod sastavljanja riječi iz slogova možete reći djetetu: koja je to riječ kad spojiš: ško – la, o-lov-ka..

Rastavljanje i sastavljanje slogova možete popratiti ritmom pljeskanja, skakanja, lupkanja olovkom ili brojanjem prstićima (pri tome pitati koliko određena riječ ima slogova).

Pronađi glas!

Roditelji čitaju niz riječi uz prethodni dogovor o glasu koje će se tražiti. Svaki put kada dijete čuje zadani glas treba pljesnuti, dignuti ruku ili signalizirati na neki drugi način. U početku birajte glasove koji se lako slušno uočavaju (R, Š, Ž, Č, S, Z...). Riječi izgovarajte bez naglašavanja osim ako primijetite da dijete ne uočava glasove. Na primjer: pažljivo slušaj riječi koje ti govorim, pljesni svaki put kada čuješ glas Š u riječima! (šal, šuma, sunce, koš, kišobran, torba, riba, trešnja).

PREPOZNAVANJE PRVOG I ZADNJEG GLASA U RIJEČIMA

Prvi glas – koji prvi glas čuješ kada kažem ŠŠŠŠal, SSSat.

- Kartice sa slovima – roditelji i dijete izvlače po jednu karticu, svatko mora smisliti riječ koja počinje odabranim slovom (S-sir, Š-šal...)
- Papirići sa zadanim slovima koje dijete treba nalijepiti na predmete u svojoj okolini čiji naziv počinje zadanim slovom.

Zadnji glas - koji zadnji glas imaju riječi nogome__, suncokre __, automobi__ ili koji zadnji glas čuješ u riječima kada kažem siRRR, miŠŠŠ, noSSS, okOOO...

RASTAVLJANJE RIJEČI NA GLASOVE I POVEZIVANJE GLASOVA U RIJEČ (glasovna analiza i sinteza)

VAŽNO: Za djecu koja kreću u 1. razred poželjno je da mogu rastaviti i sastaviti riječi od 5 do 6 glasova.

Što će dijete biti sigurnije u ovoj vještini, bit će mu puno lakše kasnije pri usvajanju početnog čitanja i pisanja u školi.

Za početak je dobro vježbati na riječima koje sadrže kombinaciju suglasnika i samoglasnika-jednostavnim jednosložnim i dvosložnim riječima (miš, sir, med, zec, konj, kapa, medo, kosa, riba, kuća, šuma). Kasnije postepeno prelazimo složenije dvosložne i trosložne riječi (trava, škola, prozor, gitara, žirafa, jagoda, cipela, tobogan)

Zatražimo od djeteta da kaže koja je to riječ kada spoji glasove r-i-b-a.

Nakon toga tražimo da kaže samostalno koje glasove ima –riba-.

Djeci ova vježba može biti teška pa je važno sve raditi kroz igru, naglašavajući i produžavajući glasove koje dijete možda ne čuje. Dobro je da izgovor svakog glasa poprati brojanjem prstića te na kraju kaže koliko određena riječ ima glasova.

STVARANJE NOVIH RIJEČI DODAVANJEM, ODUZIMANJEM ILI PREMJEŠTANJEM GLASOVA U RIJEČIMA

Ova vještina se vježba na kraju kada su svladane prethodne vještine slušanja glasova.

Naprimjer: koja riječ nastaje kada u riječ KOS dodaš na kraju glas A (KOSA), koja riječ nastaje kada iz riječi SOBA oduzmeš A (SOB), koja riječ nastane kada F iz FOKA zamijeniš sa K (FOKA-KOKA).....

SLUŠNO PAMĆENJE

- Kroz zajedničko čitanje slikovnica možete zatražiti dijete da ponavlja kraće rečenice ili dijelove duljih rečenica čime će vježbati svoje verbalno pamćenje.
- Slušanje i izvođenje višestrukih uputa (npr. uzmi plavu olovku iz najgornje ladice stola, stavi je u pernicu, a zatim pernicu stavi ispod stola i sl.)
- Igra širenja rečenice: svako tko sudjeluje u igri dodaje jednu riječ u rečenici i ponavlja prethodno (npr. Dječak – Dječak lovi – Dječak lovi ribu – itd.)

VIZUALNO UOČAVANJE, RAZLIKOVANJE, PAMĆENJE

(važno kasnije za zapamćivanja oblika slova, razlikovanje sličnih slova npr. m-n, a-o, b-d, n-u koja djeca često zamjenjuju)

- Različiti listići sa crtežima na kojima dijete treba uočiti neki detalj u slici, razliku među sličnim likovima
- «Što nedostaje?»: na stol se stavljaju predmeti (5-7) i dijete ih gleda nekoliko sekundi, zatim se okreće, a odrasli miče jedan predmet. Dijete mora pogoditi koji predmet nedostaje ili nabrojati što je sve bilo na stolu. Za igru se mogu koristiti i različite sličice, igra Memory.

MATEMATIČKE PREDVJEŠTINE

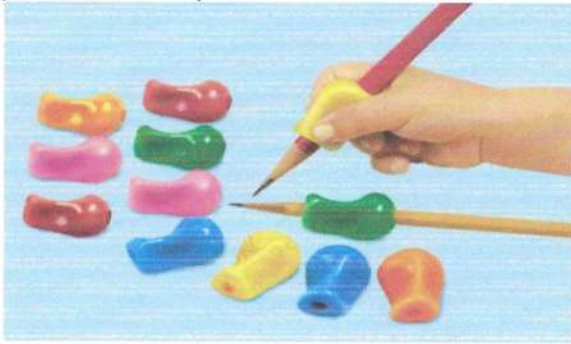
- Usvajanje pojma broj - brojanjem predmeta, igranjem društvenih igara (*Ne ljuti se čovječe, Domino*)
- Razumijevanje odnosa u prostoru (lijevo-desno, gore-dolje, ispred-iza, ispod-iznad)
- Razumijevanje odnosa među predmetima (veći-manji, viši-niži, duži-kraći..)
- Svrstavanje predmeta prema veličini, boji, obliku, vrsti (pogodni predmeti za ovakve aktivnosti su *plodovi, školjke, lišće, sličice, geometrijski likovi..*)
- Nizanje predmeta (npr. kuglica) u određenom slijedu (npr. plava, crvena, bijela, plava) ili likova (npr. trokut, krug, trokut, krug)
- Grupiranje pojmova (*koje domaće životinje poznaješ, voće, povrće, vozila, zanimanja...*)

GRAFOMOTORIKA (važna za pisanje, razvoj fleksibilnosti šake i prstiju)

- Poticati na pravilno držanje olovke
- Slaganje – puzzla, tangrama, lego kockica
- Slobodno crtanje i učenje crtanja prema modelu koji se djetetu pokaže (npr. pokušaj nacrtati kuću, rješavanje zadataka – labirinata, povezivanje likova, spajanje točkica, bojanje)
- Modeliranje sa plastelinom, glinamolom, tijestom
- Nizanje kuglica i drugih oblika, provlačenje špagice, vezenje/šivanje
- Rezanje škarama, izrada različitih oblika od papira (origami)

POMAGALA ZA RAD I VJEŽBENICE

- Gumeni nastavci za pravilan hvat olovke i lakše pisanje, olovke s tri brida različite debljine (Faber Castell)

- Edukativne igre za računalo «Čitajmo zajedno 1 i 2», «Čituljica 1, 2 i 3»
- U svijetu slova (Iva Mesec) - radni listići za poticanje razvoja predčitalačkih vještina
- Matematika prije škole (M. Čudina Obradović) – radni listići

MULTIMEDIJSKE BESPLATNE IGRE NA INTERNETU

SEBRAN HR

<https://www.geoguessr.com/seterra/hr/p/sebran?generate=true>

ARTREA IGRE

<https://www.artrea.com.hr/onlineigre.html>

ICT-AAC aplikacije

(Mala glaskalica, Glaskalica – za vježbu glasovne analize i sinteze, Matematički vrtuljak, Matematička igraonica, Slovarica, i sl...)

<http://www.ict-aac.hr/index.php/hr/ict-aac-razvijene-aplikacije/apple-ios-aplikacije>

BESPLATNI RADNI LISTIĆI ZA PRINTANJE I VJEŽBU

ARTREA

<https://www.artrea.com.hr/onlineskola.html>

ZLATNA DJECA

<http://www.zlatnadjeca.com/2011/04/radni-listovi-za-predskolce.html>

MALI GENIJALCI

<http://www.maligenijalci.com/radni-listovi/predskolarci/>

SLUŠAONICE I ČITAONICE PRIČA

PRIČE ZA VELIKE I MALE, ISCJELJUJUĆE PRIČE Hrvatski radio

<https://radio.hrt.hr/slusaonica/prica-za-velike-i-male?epizoda=202206081948>

<https://radio.hrt.hr/slusaonica/iscjeljujuca-prica-arhiva>

LUKIN PORTAL

<https://www.pjesmicezadjecu.com/bajke-i-price-za-djecu/crvenkapica-jacob-i-wilhelm-grimm.html>

Pripremila: Željka Blažinović, prof. logoped